

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 90 Lei

Pe 6 luni . . . 45 Lei

Pe 3 luni . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Abonamentul nostru.

Încă din Aprilie ni-s'au urcat cheltuelile de imprimare 'cu 20%, iar acum ni-se cer alte 15%, așa că până acum avem o urcare de 35% și bun e Domnul dacă la toamnă nu ni-se va pune în vedere o nouă urcare.

În fața acestei situații ne vedem și noi siliți să urcăm abonamentul, începând cu 1 Iulie curent, cu suma de 20 Lei pe an, fixând pentru viitor următoarele condiții de abonament:

Pe un an 90 Lei.

Pe 6 luni 45 Lei.

Pe 3 luni 24 Lei.

Rugăm deci pe toți aceia, cari ne-au plătit abonamentul pe anul întreg să nu uite, că până la finele anului ne mai datoresc cu suma de 10 Lei.

Alte gazete și-au redus formatul, ori au început să apară mai rar. Noi am preferit să urcăm abonamentul cu o sumă minimală și absolut necesară, ieșind tot în condițiile de până acum și ne place să credem că cititorii nostri vor aproba și ei hotărârea aceasta.

Red. și Adm. „Unirea“.

Impotriva calomniilor.

— Cuvântul unui student pentru organizarea intelectualilor mireni. —

Am citit în Nr. 25 al „Unirii“ un cuvânt bărbătesc, de mult așteptat. Dl. Dr. Zaharie German chiamă pe intelectualii nostri mireni să-și strângă rândurile în fața campaniei de „calomnii și injurii“, cu cari frații ortodocși ne ademenesc cu toate prilejurile spre staulul pravoslaviei.

Cu cât a întârziat mai mult acest strigăt de alarmă, cu atât îi va fi mai mare răsunetul. Căci, un lucru trebuie să știe toți răspânditorii de injurii ortodoxe: *în tabăra laicilor uniți*, pe lângă mulțimea celor cari cred într'adevăr, sunt și indiferenți în materie religioasă, dar *nu se găsește unul, care să nu fie mândru că face parte din biserica unită cu Roma*. E mândru de trecutul cultural și național al acestei biserici și e conștiu de menirea ei viitoare: de-a lega tot mai strâns neamul nostru de lumina Apusului și de-al scăpa de moleșirea pizmătăreață și leneșă a Orientului. Este o insultă și neobrăzare de marcă curat bizantină să afirmi, că toată ceata laicilor uniți stă, neputincioasă și inconștientă, sub puterea magică a câtorva popi „papistași“. Jalmicii apostoli, cari vreau să facă din întreg neamul românesc o mare băltoacă dreptcredincioasă și moartă, își vor primi răspunsul cuvenit. Dacă laicii uniți au tăcut până acum, de dragul păcii, ei nu vor mai putea răbda mult ocară ce li-se aduce cu atâta lipsă de bun simț și cu atâta nedreptate. Va trebui să se găsească chipul

și modul de-a înfunda pentru totdeauna glaurile de apostolie certăreață și murdară.

Alții, mai chemați, vor găsi soluția potrivită. Fie-i permis totuși și unui student să spună o vorbă în această chestiune. Nu va fi gândul unui singuratic, ci un echou al convingerilor ce străbat întrocăgă studențimea unită. În rândurile noastre se discută de mult această problemă. Injurii adresate mirenilor uniți le simțim și noi, cari azi-măine vom părăsi școala și vom întregi șirurile lor. De altă parte, aici la universități noi vedem și o altă latură a chestiunii. Răsboiul confesional pornit la Sibiu și București, susținut de „Infrățirea“ și „Viitorul“, își are și aspectele lui universitare.

Nu încapă îndoială, că în fața calomniilor cari ating pe toți mireni noștri va *„trebui să găsim mijloace pentru a ne pronunța în mod colectiv“*. Dar în scopul acesta mi-se par insuficiente adresele omagiile semnate de poporeni și adresate autorităților bisericești, ori concluzele luate în comitetele parohiale. Se impune ca necesară o închiegare a șirurilor, o *organizare unitară a tuturor intelectualilor uniți*, cari vreau să-și apere de ocară numele și legea. Atunci, când se fac pretutindeni atâtea asociații și grupări, noi, intelectualii uniți trăim cu totul izolați, împrăstiați prin cele sate și orașe, fără posibilitatea de-a spune un cuvânt al tuturor. Ce alta ar fi situația dacă s'ar găsi, să zicem în Cluj, un mănunchiu de oameni cu nume și spirit de jertfă, cari să pornească această organizare. Un comitet de inițiativă ar putea susține ideea *unui congres*, care ar da și formele concrete acestei organizări. În chipul acesta am avea în permanență posibilitatea de-a ne spune cuvântul și am putea da și directive pentru atitudinea și munca ce-ar fi de făcut pentru o mai înfloritoare viață religioasă în șirurile intelectualilor. Dacă privim în jurul nostru, vedem, că pretutindenea mireni catolici își au organizațiile lor. Va trebui să-i imităm.

Dar poate nici n'ar fi necesară o nouă organizare. Se începuse, mai anii trecuți, înființarea *societăților „sf. Pavel“*, a căror țintă era tocmai aceasta: să țină pe mireni, pe intelectuali în primul rând, mai treji și mai conștienți sub flamura bisericii, să-i facă apărători ai ei și deodată, să desvoalte în ei și o viață religioasă mai intensivă, fără de care o apărare a bisericii noastre pe teren pur cultural și național, ar fi prea fără vlagă, lipsită de sufletul care trebuie să-l aibă. Ar trebui deci continuată cu toată puterea opera de organizare, în toate centrele, a societăților „sf. Pavel“. Pe urmă s'ar putea crea o „centrală“ a lor și în felul acesta am fi organizați ideal pentru a face să tacă pe toți aceia, cari „răvnesc la sfintele noastre comori moștenite din strămoși“.

Aceasta pentru intelectualii cari stau deja în lupta vieții. Dar nu trebuie uități nici studenții. Ne trebuie și nouă o *organizație a noastră, a studenților uniți*, așa cum au catolicii din lumea întreagă. Aceasta ar impune

respect multor bărfitori, cari de pe catedre, ori de lângă noi, din bănci, nu scapă un prilej, ca să nu ne lovească. Această asociație ar putea lucra mult pentru păstrarea credinții vii în suflete, servind de îndreptar tinerilor, cari veniți din licee în haosul capitalei se desechilibrează sufletește. Să nu se uite anume, că între împrejurările de față numai prin minune își poate păstra un student credința caldă, care a dobândit-o acasă și în liceu. Universitatea cu profesorii ei uneori ateți, și indiferenți, cu disproporția dintre puținele cunoștințe religioase ce le aduce un tinăr cu sine și cunoștințele lui de specialitate augmentate în continuu, tratate ades în spiritul necredinții, prea ușor sting în suflete lumina credinții. Vine apoi orașul mare cu ispitele lui și nimicește viața morală a tinerului ajuns la o libertate, pe care nu e stăpân.

Sunt așa de mari aceste primejdii, încât nu ajunge împotriva lor o simplă organizare. Ne trebuie necondiționat *un cămin al studenților uniți*, așa cum au catolicii în toate centrele universitare. Binele ce l-ar face o casă a noastră, în jurul căreia mai ușor s'ar închiega apoi și cei cari vor locui în alte părți, ar fi nespus de mare. Și realizarea acestui gând nu e prea grea. O casă în Cluj — căci aici sunt cei mai mulți studenți uniți — și o conducere bună, așa cum au o internatele din Blaj, și nimic alta. Întreținerea? Foarte mulți dintre noi ar plăti bucuros suma minimală ce ar reclama o un internat condus în spiritul de cruțare al Blajului. Statul încă ar da cu siguranță burse și pentru acest cămin, așa cum dă pentru „casa învățătorilor“ din Cluj. Și-apoi să nu fie uniții din Ardeal, cu toate fundațiunile de stipendii și cu tot spiritul de jertfă, în stare să aibă o casă în Cluj? Ori, poate, vina este, că nimenea n'a luat în mână această chestiune. Am ruga pe conducătorii bisericii noastre să caute ei modalitatea realizării acestui gând.

În felul acesta credem, că s'ar putea împlini dorința dlui Dr. German, și a tuturor mirenilor noștri, nu numai pentru azi, ci și pentru ziua de mâine.

Un student.

Spre o nouă iobăgie? Din centrul eparhiei noastre gherlane ni-se trimit următoarele șire:

„În parohia *Vad* de pe Someș (mănăstirea Vadului), unde sunt 6 suflete greco-orientale, episcopia ortodoxă din Cluj s'a apucat să zidească biserică. După informațiile sigure ce deținem prin prefectura județană s'a dat ordin administrației, ca lucrul trebuincios, manual și de cărăușie, să-l facă satele din jur, cari toate sunt greco-catolice“.

Informația, aproape de necrezut, este de o gravitate excepțională și dacă nu am fi primit-o din izvor vrednic de toată încrederea nici n'am fi îndrăsnit să o dăm publicității. Că ortodoxismul, de-acum „dominant“ și în Ardealul nostru, caută toate mijloacele pentru a ne

slăbi și a ne sparge rândurile, o știam de mult și o știe azi lumea întreagă. Mai știam apoi, că în această acțiune nefastă ortodoxismul are — se pare, mai mult din motive politice — toată simpatia și întreg sprijinul guvernanților noștri. Numai așa se explică nenumăratele șicane de cari biserica noastră are parte dela autoritățile administrative și numai așa se pot înțelege favorurile excepționale de cari se bucură biserica ortodoxă pe întreagă linie, în legătură cu reforma agrară.

Le știam toate acestea și — cu toate că le desaprobăm cu toată puterea — până la un punct puteam să le și înțelegem. A veni însă să zidești — evident pe cheltuiala țării — o biserică pentru 6 suflete ortodoxe și cu deosebire a veni să impui în scopul acesta *lucru manual și de cărăușie unor credincioși de altă lege*, este ceva ce întrece orice închipuire și care ne aruncă cu un întreg veac înapoi, în epoca iobăgiei celei mai umilitoare...

Dar toate până la un loc! Ceeace se petrece aici este o curată bătaie de joc, împotriva căreia protestăm cu ultimă energie. Credincioșii noștri din jurul Vadului trebuie să știe că nime nu-i poate sili la un astfel de lucru și dacă cineva ar căuta să-i silească, sunt datori să se împotrivescă la o atare poruncă cu toată puterea.

Acesta va fi cel mai demn răspuns la o atare sfidare fără păreche, care nu poate fi lăsată fără pedeapsă.

Pe acelaș drum.

— Alte momente din drumul de apostolie al Preasfințitului Ghersei —

Ca o urmare la cele publicate în Nr. 26 al acestui organ despre noua vizitație canonică a pâr. episcop *Dr. Iuliu Hossu* reținem dintr-o a doua corespondență mai lungă următoarele momente mai însemnate.

Ca și în primele zile, arhierul este primit în toate satele prin cari a trecut (aproape 50 cu totul) cu aceeași bucurie și dragoste, pe care numai ceice au văzut atari manifestări ale credincioșilor față de episcopi, pot să o spună. Fastul obișnuit cu prilejuri de acestea (ca porți

de triumf, covoare și nelipsitele banderii de călăreți) sunt și ele desigur o dovadă a acestor sentimente, dar ele nu înseamnă aproape nimica față de acea atitudine plină de evlavie curată și sfântă care încunjoară mereu pe bunul „păstor“, care vine întru numele Domnului. Vorbele pe cari le spune la capăt de sat primarul ori secretarul, iar la intrarea în progadia bisericii preotul localnic sunt desigur sincere și isvorite din adâncuri de inimi, dar nimic nu poate fi mai sincer și mai curat decât bobul de lacrimă care se furișează sub genele strălucitoare de sfântă bucurie a celor ce s'au învrednicit în sfârșit să vadă în satul lor, ori poate chiar în casă la dâșii, pe acela pentru care s'au rugat de atâtea ori în fața altarului...

Munca arhierului în atari vizitații este din cele mai grele. Treccrea prin 2—3 sate la zi și de multe ori pe drumuri foarte anevoiase, asistarea la serviciile liturgice, ori chiar săvârșirea lor — cum e cazul acum, când Preasfințitul Iuliu a slujit liturghia arhierescă în toate parohiile lipsite de preot —, cuvântările inevitabile (câte 7—10 la zi), cercetarea autorităților, a fruntașilor și a celor bolnavi mai greu și desigur nu pe urmă — controlul activității celor ce sunt puși păstori peste turmă, este fără îndoială o muncă istovitoare, dar în aceeaș vreme una din cele mai folositoare și mai plină de mângâieri. Cuvântul arhieresc care răsună de pe amvon sau din ușa altarului, și pe care satul întreg îl ascultă cu evlavie sfântă, este un cuvânt care nu se uită curând, și a cărui putere este mai mare decât zeci de ordine circulare și nu știu câte pastorale ori cât de bine ticluite. El întărește credința, hrănește nădejdea și alimentează legăturile dragostei mai mult decât orice alt mijloc care nu este a cuvântului vorbit dela gură la gură...

În chip deosebit s'au impus în cursul acestei vizitații canonice serbările din parohia Iaz, unde s'a făcut sfînșirea bisericii și cele dela Șimleu, unde liturghia arhierescă s'a săvârșit în mijlocul pieții orașenești. Și aici și dincolo, a fost o afluență de popor cum rar s'a văzut.

Și dacă ne gândim că în centrul acestor manifestări populare a stat altarul bisericii noastre și că aceste mii de credincioși au fost

adăpate cu evanghelia ce răsună de pe amvoanele acestei biserici, nu putem încheia aceste șire decât să strigăm din toate puterile tuturor arhierilor noștri: să apuce cu tot dinadinsul drumul acestei apostolii...

Iar dacă l-au apucat, să nu-l lase!

Școlile noastre.

— Câteva date asupra școlilor Blajului. —

Cu serbări frumoase școalele Blajului au încheiat un nou an de muncă. Seminarul teologic în 21 Iunie, liceul de fete în 23, cel de băieți, școala normală și cele primare în 24, iar școala de ucenici la 1 Iulie. Din acest prilej conducătorii lor au ceit rapoarte amănunțite, pe cari din lipsă de spațiu nu le putem da în întregime. Unele date și cifre totuș e bine să fie înregistrate.

Seminarul teologic a adăpostit 118 clerici, un număr îmbucurător față de cei 84 din anul trecut. *Liceul de băieți* a deschis și a 12-a clasă, ea să poată cuprinde pe cei 719 școlari (60 particulari), mai mulți cu 59 decât în trecut. *Liceul de fete* anul acesta a avut primele absolvente de cl. VIII și maturitate. Numărul total al elevelor s'a ridicat și aici la 348, un plus de 58 față de trecut. *Școala normală* încă a avut 168 elevi. Dacă mai amintim și pe cei 49 copilași dela *școala de aplicație*, 29 eleve la *școala primară de fete* și cei 165 *ucenici de meserii* vom dobândi un total de 1596 școlari.

Premiul *Eleonora Solomon* dela liceul de fete a fost acordat elevei: *Viorica Marcu* din cl. VII; iar premiul *Nicolae Solomon* dela liceul de băieți lui *Emil Neamța*, cl. VIII.

Se remarcă viața internă a „*societăților de lectură*“ dela licee și școala normală; apoi seratele literare-artistice aranjate în cursul anului. Aici trebuie înregistrate admirabilele prestații de 3/15 Maiu ale școalelor noastre și „*festivalul*“ din 1 Iulie al școlii de meserii, dat din prilejul aniversării a 25-a.

La liceul de băieți s'au introdus, ca un foarte bun ajutor al instrucțiunii, *șezătorile de Sâmbătă seara*, când unul dintre profesori le

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Misionarul.

Copile născut în Apus,
Un glas tot mereu îmi șoptește,
Lumina ce-n ochi îți lucește
E-o rază venită de sus;

Scântee din focul divin,
Nostalgicul dor de lumină
Al mamei, Cultura latină,
Ș-al tatălui, Suflul creștin.

Când vitregul vânt, dușmănos,
S-o stingă și încearcă norocul,
Improașcă cenușa și focul
Străluce atunci mai frumos.

În viforul deslănțuit
Văpaia s'atăță mai vie,
Deunde-i pornită ea știe
Și-n lume la ce a venit:

Icoană Luminei de veci,
O albă și dreaptă făclie,
Tu trebui să-i fii mărturie
În țări neumbrate și reci.

X.

Din prilejul unei comemorări.

— Cincizeci de ani dela moartea întâiului președinte al Asociațiunii *) —

În ziua de 16-29 Iunie 1923 se implinesc 50 de ani dela moartea nemuritorului întâiul președinte al Asociațiunii transilvane, cum se numea atunci instituțiunea noastră: *Andrieu Șaguna*.

Alături de restaurarea mitropoliei române ortodoxe și a eparhiilor sufragane de Arad și Caransebeș, alături de reorganizarea seminarului, de înființarea tipografiei a celei mai vechi foi bisericești-politice („*Telegraful Român*“), precum și de tipărirea unui mare număr de cărți bisericești și școlare, alături de frumoasa inițiativă ce a luat pentru clădirea catedralei de astăzi din Sibiu și altele, — una din operele sale cele mai trainice și mai frumoase e, fără îndoială, întemeierea „*Asociațiunii*“ noastre.

Ivindu-se în gazeta întemeiată și patronată de Șaguna mai întâiu ideia unei asociații culturale mari, care să cuprindă pe toți Românii, fără deosebire de confesiune religioasă sau politică, a fost firesc ca încrederea tuturor Românilor să se îndrepte spre el, rugându-l să se

*) În legătură cu serbările de comemorare, aranjate Joia trecută la Sibiu și Reșinari, din prilejul aniversării de 50 ani dela moartea mitropolitului *Andrieu Șaguna*, publicăm și noi frumoasa circulară dată de curând de Comitetul Asociațiunii către despărțămintele sale.

N. R.

până în fruntea mișcării și să stoaică dela puternicii zilei de atunci încuviințarea necesară pentru întemeierea unei asemenea asociații. Și marele bărbat s'a achitat strălucit de îndatorirea luată, față de 171 fruntași ai neamului nostru, la 10 Maiu 1860, fiindcă în ziua de 23 Octombrie anul următor (1861), având aprobarea celor în drept s'o dea, el inaugură solemn noua instituție. Cu această ocaziune, învățatul canonic dela Blaj, *Timoteiu Cipariu*, întâiul nostru vice-președinte, a adus cuvenitele mulțumiri „acelui mare bărbat al națiunii, care dela început cu căldură a cuprins la sinu-și și fără preget a condus până în momentul de acum ideia acestei Asociațiuni, care astăzi din ideie trece în realitate“.

Și cu tot dreptul, fiindcă fără sprijinul material și moral al întâiului nostru președinte, „*tânăra plantă*“, cum numia *Cipariu* „*Asociațiunea*“ în discursul său de o classică frumusețe, s'ar fi ofilit și, poate, că ar fi și pierit cu totul. În adevăr, nu putem să nu amintim, cu prilejul acesta, marile înlesniri făcute de Șaguna „*Asociațiunii*“ noastre. Tipografia lui tipăria mai ieftin decât cricare altă tipografie românească sau străină. (Vezi raportul secretarului *II. Antoniu Vestemean* în „*A II. Adunare generală*“... ținută la Brașov în 1862 pag. 48). Iar mai târziu, când tânăra noastră editură ajunsese în încurcături bănești, tot el a fost care „binevoii a ierta toate speșele tipografiei diecesane, făcute cu ocaziunea tipărirea potrocolului adunării generale și

desvoltă elevilor o temă de interes general, iar băeții întregesc programul cu declamări și cântări.

Intensă și *viața sportivă*. La 3 15 Maiu liceul de băeții a obținut „cupa de argint” al ministerului cultelor, iar fetele, cari n'au avut sală de gimnastică — au fost menționate în locul al 4-lea cu laudă pentru „prezentarea admirabilă și ținuta lor ireproșabilă”, cum a spus d. secretar gen. Valaori.

Revistă bisericească.

Un ordin circular al P. V. Ordinariat de Oradea-mare cere dela toți purtătorii oficiilor parohiale: numele, caracterul și numărul *reuniunilor pii din parohie*, precum și un raport despre activitatea din 1922 al acestora.

Reuniunea noastră arhidiecezană a ținut în zilele 6—8 Iulie *misiuni populare* în următoarele parohii: Sâncel (Dr. Izidor Marcu), Zaul de câmpie (Dr. Ioan Sâmpălean și Dr. Ioan Coltor), Șitea maghiară (Dr. Augustin Tatar și Iuliu Căpâlnear) și Bicalat (Dr. Ioan Bălan și Dr. Vasile Cerghizan). — Pretutindeni, aceste misiuni au fost adevărate zile de praznic, având roadele cele mai bune. Cele multe înaintel!

În eparhia noastră orădană concursul la teologie expiră în 21 August c. Primiriile se vor face în 23 August, pe când se va convoca *Consistorul plenar*. Tot atunci se vor primi și elevii internatelor din Beiuș și Oradea-mare, pentru cari s'a fixat taxa de 6000 Lei.

La 18 Iulie ale acestui an se împlinesc 600 ani dela canonizarea sf. Thoma de Aquino. Din prilejul acesta, sf. Părinte al Romei a dat la 19 Iunie c. o mare *enciclică papală*, în care preamărină virtuțile și știința acestui prim doctor al bisericii, îndeamnă pe toți și cu deosebire școlile de teologie, ca în timpul dela 18 Iulie și până la sfârșitul anului să comemoreze în chip potrivit memoria sf. Thoma. Numărul din 8 Iulie al ziarului „L'Osservatore

pute la Blaj, în folosul prosperării fondului Asociațiunii”. (Vezi raportul secret. II. Ioan Rusu în „A IV-a Adunare generală”... ținută la Hațeg în 1864 pag. 35).

Decât binefacerile materiale neasemănat mai mari au fost binefacerile sale morale. Adunările generale, presidate de el, rămân etern memorabile nu numai pentru fastul și strălucirea ce el știa să dea acestor adunări, ci și pentru înțelepciunea cu care prezidă. Principiile morale, fixate de el și marii săi tovarăși de muncă și de ideal, vor lumina totdeauna cărările instituțiunii noastre și în viitorul cel mai îndepărtat, ca tot afâtea stele conducătoare. „Monumentele spirituale și moravurile cele morale” le vom prețui totdeauna mai mult decât orice putere ilnică și fizică; puterea creatoare mai mult decât orice înfăptuire materială trecătoare, precum spunea el în cuvântarea rostită la adunarea Asociațiunii din 9/21 Martie 1861 în Sibiu (pag. 47). Această problemă anevoioasă cere însă „o perseveranță de fier și un sacrificiu din inimă” (ibidem pag. 81). Desvoltând această teză în adunarea generală dela Alba-Iulia, în 1865, el arată că „fără muncă pricepută și stăruitoare nu poate înainta cultura unui popor”. În ce privește sacrificiul din inimă, el spune acesteia la încheierea adunării generale din Octomvrie 1861, când inaugură instituția noastră: „Ne-am adunat în caritate, ne despărțim în caritate. Dea Dumnezeu, ca până la capătul veacului să fie tot

Romano” aduce în întregime, atât în originalul latinesc cât și în traducere italiană, această minunată enciclică.

În 1 Iulie a sosit dela Roma pâr. Anton Rochetti, procuratorul general al Misiunilor părinților franciscani conventuali. El va vizita toate mănăstirile și casele Franciscanilor din Moldova, iar la 6 August va prezida *adunarea capitulară dela Hălăucești*, în care se va alege un provincial al misiunilor franciscane române.

În „Satul-mare” citim: „I. P. S. Sa episcopul Orăzii-mari Dr. Valeriu Tr. Frențiu va face în 12 Iulie sfințirea clopotelor acum cumpărate de biserica gr.-catolică din Carăii-mari... După informațiile ce le primim, I. Preasfinția Sa va face *vizitație canonică* în mai multe parohii din jurul Carăilor și Sătmăruului”. — În Oradea-mare nu-i nime, care să ne anunțe lucruri de acestea?

În zilele de 6—8 Iulie c. s'a ținut la Paris un mare *congres euharistic național*, în cursul căruia la Notre-Dame s'au făcut adorații ziua și noapte. Din prilejul acesta sf. Părinte a permis pentru întreaga durată congresului liturgiile de miez de noapte, obișnuite numai în noaptea Crăciunului.

Cele abia două milioane de catolici olandezi vor deschide la toamnă o nouă *universitate catolică* la Nijmegen, supranumit Roma Olandei. Noua universitate va avea 3 facultăți, de teologie (cu 8 profesori), de litere (cu 16 profesori) și de drept (cu 7 profesori). Ca rector pe întâiul an școlar e desemnat pâr. Iosif Schrijnen, profesor al universității din Utrecht.

Gazetele anunță, că *faimoasa asociație „creștină” J. M. C. A.* va organiza — de sigur iarăș cu sprijinul unor înalte fețe bisericești ortodoxe — și anul acesta o tabără de vară, la Temeșul de sus (lângă Predeal). — Pe când amănunte asupra isprăvilor ei în revista oficială a sf. Sinod?!

asa. Să ne mai întâlnim la masa mamei noastre comune; să ne îndulcim de limba, naționalitatea și de toate câte sunt ale Românilui” (pag. 79).

Comemorând cu asemenea convingeri și sentimente semicentenarul morții întâiului nostru președinte (prin șezători literare, artistice, festivaluri, concerte, conferințe, prelegeri etc. etc.) el nu va fi o pierdere de vreme, ci un prilej de reculegere și reconfortare sufletească pentru mersul ascendent al literaturii și culturii naționale prin instituția noastră, acum probată de șase decenii și mai bine. Eventualele venituri ale acestor serbări vor spori mijloacele financiare ale despărțămintelor, sau fondul A. Șaguna administrat de comitetul nostru central.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete mărci postale de gratuit contra 1 leu, pentru porto. Adresați:

Farmacia VOREL, Piatra-N.

Cum ne curățim sângele și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N

Știri mărunte.

Personale. Având vicarul general dela Oradea-mare, pâr. Dr. Florian Stan, trebuință de o recreare mai îndelungată, a fost constituit de vicar general substitut pâr. canonic *Dr. George Miculaș*.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Zenovie Păclisanu* de protopop onorar și asesor consistorial, pe pâr. *Aurel Oltean* și pe parohul din Cizer de protopopi onorari, pe pâr. *Alexiu Bidian* de preot II. la Ilva-mare și pe pâr. *Ioan Bochiș* de paroh la Borșa.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Ștefan Roșianu* de membru al Comisiunii catehetice mitropolitane, iar pe pâr. *Emil Pinte* de adm. parohial la Balda.

— Mons. *Dr. V. Cavagnis*, însărcinatul de afaceri al nunțiatului apostolice din București, a fost săptămâna trecută pe câteva zile oaspele Blajului nostru.

O nouă călătorie a Suveranilor noștri. S'a hotărât pentru toamnă călătoria Suveranilor noștri în Apus: Roma, Paris, Bruxelles și Londra. La Roma vor vizita și pe Papa Pius XI. Data plecării se va fixa ulterior.

Biserica reformată din Sântimbru, împreună cu domeniul colegiului reformat de acolo au fost de curând expropriate din partea ministrului de agricultură. Pământul a fost împărțit la țărani; biserica, zidită la 1452 din partea lui Ioan Huniade în amintirea unui războiu în contra Turilor, a fost atribuită mitropoliei noastre din Blaj, care singură are credincioși în Sântimbru. Reparatura ei, inomis necerară, se va face afirmative tot pe cheltuiala ministrului.

Locale. Măine, Dumineca a șeptea după Rusalii, va *predica* în catedrală pâr. *Vasile Suciu*, prefectul librăriei și tipografiei seminariale.

— Toată lumea salută cu bucurie măsurile energice luate de administrația comunei *împotriva potârilor* și dacă mai avem vre-o dorință este numai ca ele să fie executate cu toată rigoarea și nu numai de astăzi până mâine. Altfel, ajungem iar unde am fost.

Doasute cincizeci milioane pentru școli. După declarațiile ministrului de instrucție, fondul de 250 milioane afectat pentru școli s'au împărțit în chipul următor: Pentru universitatea din București s'au dat 40 milioane și se vor mai da 11; pentru Institutul de fiziologie 10 milioane; se va începe construirea unui mare Cămin lângă grădina botanică, pentru care se vor da în acest an câteva milioane. Liceului „Mihaiu Viteazul” s'au dat 8 milioane; liceului „Șincai” 3 milioane; internatului „sf. Sava” 3 milioane; liceului din Caracal 1 milion; internatului liceului din T-Severin 2 milioane; iar 800,000 pentru școala secundară de fete. Pentru o nouă aripă la universitatea din Iași 9 milioane; pentru Căminul studențesc din Cluj 3 milioane. Pentru construcții de școli normale s'au dat 90 milioane, iar pentru școli rurale 10 milioane. Pe urmă 50 milioane s'au dat pentru amenajarea și construirea internatelor destinate copiilor de funcționari.

Daruri mai noue. Pildele bune de jertfă curată găsesc imitatori. Astfel ni-se scrie, că pentru biserica noastră din Ghirișul român (arhidieceză) a dat un simplu credincios cu numele *Iosif Rusu* suma de 50,000 Lei, iar un alt credincios din America (Joungstown Ohio) cu numele *Ioan Petruș* a dăruit pentru biserica din Iclodul mare (Gherla) suma de 5000 Lei.

— Contribuiri mai noue s'au făcut și pentru *Orfelinatul nostru* dela următorii: pâr. Dr. Vincentiu Pandrea, Aruncuta, 1000 Lei; Ioan Marcu și soția, Cisteiul-român, 500 Lei; pâr. Ioan Magde, Drâmbariu și pâr. Ioan Crișan, Blaj, câte 129'50

Lei; iar ca colectă mai însemnată încreștăm parohia Dateș, cu abia 607 suflete, care a trimis până acum peste 1000 de Lei. — Direcțiunea le exprima tuturor mulțumitele sale.

Din lucrările comisiei monumentelor istorice pentru Transilvania. După cum reiese dintr'un raport al unei întruniri dela Cluj a membrilor acestei comisii, ea face o operă din cele mai de valoare. S'au început lucrări la biserica brâncovenească din Făgăraș și la biserica noastră din Hunedoara, precum și la castelul Huniadeștilor de acolo. S'au aprobat ajutoare pentru lucrări de întreținere la bisericile ortodoxe din Avrig și Satulung, la mănăstirea din Prislop și la biserica noastră din Feleac, la biserica reformată din Bicălat și la bisericile săsești din Moșna și Helzelsdorf. In cursul acestei veri se vor face mai multe cercetări arheologice și în curând se va tipări inventarul monumentelor și obiectelor istorice săsești din Transilvania.

Mare lipsă de medici la sate. Cu prilejul ultimului congres al medicilor români ținut de curând la Cernăuți d. ministru al sănătății publice a făcut următoarele constatări nespuse de dureroase: In vechiul regat sunt 707 circumscripții rurale lipsite de medici, iar 75 ocupate de studenți; în Basarabia sunt vacante 5, iar 8 ocupate de studenți; iar în Ardeal sunt vacante 40 de circumscripții. Și afară de aceasta „mai sunt — cum a spus d. ministru — regiuni în cari asistența medicală este un lucru aproape necunoscut pentru populațiunea rurală“.

Concurse. P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 31 Iulie, concurs la *Fildul de sus*.

— P. V. Ordinariat de Oradea-mare publică, cu termenul de 1 August, concurs la parohia *Terebești*, iar cu termenul de 15 August la parohiile *Chioag, Decănești, Dijir, Felminiș, Galșa, Giulița, Morod, Pomi, Spinuș, Tria, Vălani, Fărnaș, Beznea și Dobricionii*.

— P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 31 Iulie, concurs la postul de profesor de religie la școala normală de băieți din *Zălan*, iar cu termenul de 15 respective 31 August, la parohiile *Lelești și Valăsut*.

† **Păr. Valeriu I. Russu**, parohul nostru din Chiciudul de câmpie, s'a stins la 5 Iulie c. în anul 55 al vieții și 28 al preoției sale cinștite. Il deplâng număr-oase rudeni.

Fie-i partea cu dreptii!

„**Târnavă**“ fabrică de piele din Blaj își va ținea *adunarea de constituire* la 15 Iulie c. ora 10^{1/2}, în Casina meseriașilor și comercianților români din Blaj. (62) 1-1.

Telefonul „Unirii“

C. Târgul-Murăș. Conciliul nici la un caz nu se va putea ținea anul acesta și să fim foarte veseli dacă-i vom putea avea pe anul ce vine. E vorba însă, că la toamnă se va ținea și la noi un nou sinod arhidiecezan. Până atunci doară-doară se va mișca și „sf. Unire“.

M. Sibiu. Puteți fi deplin liniștiți. Absentarea bisericii noastre dela „praznicul“ ortodox dela Reșinari e foarte bine gândită și deplin motivată. Și dacă „Asociațiunea“ și partidul național cărora Șaguna le-a fost președinte și cari ar fi dorit să participe efectiv ridicând serbarea din cadrele înguste ale confesionalismului, au trebuit să pătească batjocura de-a nu fi fost măcar băgați în seamă, e de prisos să ne mai punem întrebarea, că ce ar fi trebuit să îndure acolo o eventuală reprezentanță a bisericii noastre. Că nu e bine așa, se prea poate. Dar dacă Sibiuul ține cu tot prețul să ne extermineze, nu poate să aștepte ca în scopul acesta noi să mergem chiar acasă la dânsul. Era deci mult mai bine, dacă nu s'ar mai fi deranjat cu invitarea ce ne-a trimis-o.

P. Orăștie. Condițiile de primire la internatul de fete sunt în esență aceleași ca pentru internatul de băieți publicate în acest număr. Lărgirea contemplantă a internatelor nu s'a putut face nici în acest an, așa că foarte mulți elevi și eleve, cari ar dori să între în ele, vor trebui să rămână pe afară. Banii țării se plasează pe aiurea, așa că pentru cei 1500 de elevi năcăjiți ai Blajului nostru nu se mai ajunge din ei niciodată nimica.

P. Măicașul-unguresc. Reșița și-a ținut adunarea

generală ordinară în 23 Iunie fixând de acție un dividend de 100 Lei. Pentru cele 120,000 acțiuni nouă s'au făcut 181,906 subscrieri așa, că a treia parte din acestea vor trebui suprimate. Până acum încă nu se știe cine va putea să rămână pe lista noilor acționari.

M. Sovata. Ne pare bine, că nu e mai rău de cum este. — Concursul se va publica numai după sosirea procesului verbal dela administrator, care însă nu pare a se grăbi prea tare cu dânsul. — Ședința comisiei va fi în 23 Iulie c.

I. Aiton. Sperăm, că lucrurile au sosit cu bine. — Multă sănătate!

F. Cluj. Totul e aranjat.

Rectoratul Internatului Vancean de băieți.

Nr. 33/923.

Concurs de primire.

Cu termenul de 10 August a. c. se publică prin aceasta, concurs de primire la Internatul Vancean de băieți din Blaj, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Se primesc numai elevi ordinari a liceului de băieți.

2. Taxa de întreținere pe anul școlar 1923/4, fixată de Preavenatul Consistor arhiepiscopesc, este de 5000 Lei. Din aceasta se va plăti la începutul anului școlar, cu prilejul înscrierii, suma de 2000 Lei, iar restul se va plăti în două rate egale (de câte 1500 Lei imediat după vacanța de Crăciun și aceea de Paști. Pentru cazul, că în decursul anului prețurile s'ar urca față de cele curente, se rezervă dreptul de-a impune o suprataxă corespunzătoare.

3. Taxa de instalare pentru cei cari anul trecut n'au fost elevii Internatului face 200 Lei, iar pentru ceilalți 100 Lei. Această taxă, dela care nu e scutit nimeni, se plătește întreagă la începutul anului școlar.

4. Tot la începutul anului școlar se va încasa de fiecare elev câte o taxă de 100 Lei pentru deteriorarea mobilierului.

5. Fiecare elev trebuie să aducă cu sine — fiind altfel refuzat la primire — următoarele: 1 saltea (sac de paie) și 2 cearceafuri (lepedee) de pus pe saltea; 2 perini (nu prea mari) și 4 fețe de perină; 1 țol sau plapomă și 2 fețe de plapomă; 2 lepedee albe de geolgiu (colorate și de lână nu sunt bune, fiindcă strică uniformitatea) pentru acoperirea paturilor; 1 palton pentru vremea de iarnă, cel puțin 2 rânduri de vestimente și 2 perechi de ghete bune; cel puțin câte 4 perechi de schimburi bune; 4 ștergare; cel puțin 6 batiste; 1 păhar pentru apă, 1 tacâm (cuțit, furculiță și lingură) și cel puțin 3 servete; 1 perie de vestimente și perii de ghete; 2 piepteni. — Pe toate rutele și vestimintele, cari se dau la spălat se va coase numărul ce se va indica în rezoluția de primire (elevii din anul trecut vor avea numărul vechiu).

6. Cererile de primire, adresate Preavenatului Consistor, se vor trimite deadreptul la Rectoratul Internatului. In ele se va face mențiune expresă, că părinții cunosc condițiile de primire și se obligă a le împlini întocmai. Pentru cei cari n'au fost anul trecut elevi ai Internatului se va alătura la petiție și extras de botez și certificat școlar. Iar pentru rezoluțiile

se poată fi retrimise fără greutate se va alătura și câte un plic timbrat (recomandat) de mărime potrivită, purtând adresa exactă a petentului.

Blaj, la 11 Iulie 1923.

Dr. Alexandru Rusu,
rectorul Internatului.

Concurs.

Curatorul bis. gr-cat. din *Armeni* prin aceasta deschide concurs pentru *zidirea caselor parohiale* prin licitație minuendă pe ziua de 29 Iulie 1923 la orele 2 p. m.

Planul și preliminarul de spese se află la oficiul parohial.

Armeni, la 8 Iulie 1923.

(61) 1 1.

Curatorul.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispare întrebunțând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat postal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-N.

Fabricăm Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsii
□ și de tăbăcărie □

In condițiunile cele mai favorabile:

FRAȚII PAULIN

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se priținește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chemical

Stropitoare de vii și părți constructivoare de metoda

„Austriac și Wermoral“.

(16) 40-52

Durerea de cap

Migrena
Nevralgia

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii și farmacii. Se trimet contra mandat lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresați:

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

ECZEMA

boalele de piele, cari se vindecă sigur

POMADA CADOL

Găsiți la farmacii și droguerii sau contra mandat postal de lei 25 dela

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă ecze

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănu.

Abonamente se pot face oricând!

TUSA

PECTORALE VOREL în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități. Le găsiți la drog. și farm.

Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamtz.